

دنییم و چشم اندازهایش

اطلاع رسانی

نویسنده: تهمینه مولانا

دنییم از الیاف فاکس^۷: پارچه دنییم که از الیاف پنبه رنگ شده ساخته می‌شود که این پنبه به صورت طبیعی پرورش یافته و مورد تایید تشکیلات پرورش پنبه کالیفرنیا sally fox قرار دارد.

دنییم کراشده^۸: پارچه‌ای که بافته شده و سپس فرآوری شده و به لحاظ ظاهر نیز چروک به نظر می‌رسد.

دنییم ویتتیج^۹: جین‌های ویتتیج، کلاسیک‌های همیشگی هستند اما در حال حاضر کمتر مورد توجه‌اند.

دنییم اکرو^{۱۰}: این دنییم با رنگ طبیعی پنبه یا دنییم تهیه می‌گردد و اصولاً عملیات رنگرزی روی آن انجام نمی‌شود. اکرو، ارجاعی به دنییم رنگ نشده و تصویر طبیعی پنبه است یا به عبارت ساده «جین رنگ نشده با نیل را جین اکرو می‌نامند»
دنییم ماربل^{۱۱}: دنییم اسید شوی شده را ماربل یا ماربل دنییم اطلاق می‌کنند یعنی از مرحله تکمیل پارچه دنییم با استفاده از سنگ خیساندن در کلورین chlorine گذشته است.

دنییم ریورس^{۱۲}: در کاربرد جدید؛ دنییم را پشت و رو می‌کنند تا محصول نهایی شکلی کاملاً متفاوت پیدا کند. ریورس دنییم فرآورده‌ای است که نخ‌های تار آن دیده شده و هیچ رنگی ندارند، در حالی که پشت آن نخ‌های پود رنگ شده‌اند.

دنییم استرچ^{۱۳}: این پارچه با الیاف مصنوعی لایکرا یا اسپاندکس تولید می‌شود که حالت کشسانی بیشتری ایجاد می‌کنند. کشسانی پارچه بسته به درصد ارتجاعی بودن آن دارد.

دنییم سلودج^{۱۴}: پارچه دنییم با حاشیه‌هایی از نوار زرد یا قرمز را دنییم سلودج می‌نامند. این دنییم محبوب‌تر و به نظر با کیفیت‌تر از هر دنییم دیگری است.

دنییم وکس ریورس^{۱۵}: زمانی که پشت پارچه دنییم با موم پوشانیده می‌شود تا ضد آب گردد محصولی تحت عنوان دنییم وکس ریورس تولید می‌شود. این دنییم در کیف و هرگونه ادواتی استفاده می‌شود که مصارف بیرون از منزل دارند.

پلی دنییم^{۱۶}: ر این پارچه درصد زیادی پلی‌استر استفاده شده است. پارچه نرم، راحت و با قابلیت کشسانی عالی می‌باشد. از این محصول برای تهیه کت و بلوز و کلاه هم استفاده می‌گردد. وجود پلی‌استر به منظور افزایش مقاومت و صافی پارچه قطعی است.

در واژه‌شناسی، دنییم برگرفته از ترکیب فرانسه «serge de Nîmes» است. در واقع serge نوعی پارچه و Nîmes منطقه‌ای واقع در جنوب فرانسه می‌باشد. از قدیم پارچه مذکور با نیل رنگ می‌شده تا جین آبی به دست آید. امروز، پارچه دنییم برای تهیه انواع البسه با عنوان مصطلح جین کاربرد دارد.

نخستین بار، جاکوب دیویس^۱ و لوی اشتراس^۲ در ۱۸۷۳ شلوارهایی از دنییم، یا پارچه زبر کتانی، ابداع کردند که هنوز محبوبیت و کاربری گسترده‌ای دارند، با این تفاوت که بافت‌های متنوع‌تری در قیاس با گذشته پیدا کرده‌اند. در خصوص واژه جین باید اشاره کنیم که از شهر جنوا در ایتالیا آمده، شهری که دیر زمانی مرکز تولید پارچه مخمل کبریتی از پنبه بوده است. به لحاظ ساختار؛ دنییم بافته‌ای محکم و سخت محسوب می‌شود که در آن پودها از بین ۲ تا ۳ بار بیشتر عبور می‌کنند. در فرآیند تهیه؛ الیاف تار در نیل رنگ می‌شوند حال آنکه پودها کاملاً سفید می‌مانند، در نتیجه نمود یک طرف دنییم آبی و طرف دیگر سفید است.

اما نگاهی داشته باشیم به انواع پارچه‌های دنییم

دنییم رنگ نشده^۳: پارچه‌ای که پس از رنگرزی هنوز شسته نشده است. اصولاً شستشو لازم است تا پارچه نرم شده و آب‌رفتگی هم مشخص گردد. در این مرحله پارچه کاملاً ساده است و شباهتی به جین رنگ و رو رفته و متداول ندارد. به هر حال قبل از دوخت شستشو ضروری است.

دنییم سانیفورایزد^۴: پارچه‌ای که فرآوری شده و پس از شستن، آب‌رفتگی بیشتری اتفاق نمی‌افتد. دنییم‌ها عمده‌تاً خام نیستند و به اصطلاح سانیفورایزر شده‌اند.

دنییم رنگ شده^۵: پارچه‌ای که تمام الیافش هم تار و هم پود رنگ شده یا اینکه امکان دارد طی فرآیند رنگرزی رنگ شوند.

دنییم بابلگام^۶: پارچه دنییم که حاوی لایکرا است و بین ۳۵ الی ۵۰ درصد حالت کشسان به خود گرفته است.

1-Jacob Davis

2-Levi Strauss

3- uncolored denim

4-Sanifirized

5-colored

6- Bubble gum denim

7- denim from fox fiber

8- Crushed denim

9- Vintage denim

10- Ecu denim

11- Marble denim

12- Reverse denim

13- Stretch denim

14-Selvedge denim

15-waxed reversed denim

16- Poly Denim

است لیکن همین سادگی اجازه داده تا وفق پذیر گردد و درست به مانند یک بوم نقاشی، طراح بتواند تا منطبق بر خواسته مصرف کنندگان و همراستا با گرایشات صنعتی و همچنین مد، در این محصول ناب تغییرات را اعمال نماید.

پوشاک دنیم، بابر خورداری از انعطاف پذیری و گستره وسیع کاربرد، تعجبی نیست که جزو حتمی هر کمد لباس باشند. امروزه پوشاک دنیم نه فقط محصول تولیدی‌های عمده، بلکه محصول خیاطی‌ها و تکدوزی‌ها هم شده‌اند و دیگر به شلوار محدود نشده و تنوع آن در کت و بلوز و سایر اقلام خیره کننده گردیده است. شکوفایی روزافزون در طراحی و تحقیق و توسعه به لحاظ ساختاری، دنیم نیازمند تخصص‌گرایی در ابعاد صنعتی می‌باشد، دقت کنید که این نیاز شاید مبحث خلاقیت را تا حدودی به تاخیر بیاندارد. تاکنون در تولید پارچه‌های جدید و بخش تکمیل دنیم روند توسعه و بهبود آغاز شده و ماشین آلات و بدیع‌ترین تکنولوژی‌ها در راه هستند یا عبارتی حوزه دنیم شاهد یک شکوفایی همه‌جانبه خواهد بود.

از نظر گرایشات نیز، در فصل‌های آتی ابداعات تازه‌ای هم در طراحی مد و هم در تکنولوژی‌های پایدار را می‌بینیم چرا که انعطاف‌پذیری و تنوع در دنیم و بهبود کیفی دنیم سرشار از پتانسیل می‌باشد. طیف گوناگون مواد اولیه، دوخت‌های ماهرانه، بافت‌های زیبا و آمیزه‌های جذاب با کشمیر و لینن و غیره، شاهد بهره‌وری روزافزون و کابردهای چندگانه هستیم و به‌زودی ایده‌های نوین در مراقبت و تمهیدات نگهداری این محصول معرفی می‌شوند.

روش‌های نوین تولید، نگاهداری و بازیافت با تکیه بر اصل پایداری

دنیم راه درازی را پیموده تا امروز برای همه سنین، جنسیت‌ها، در تمام کشورها و نیز هر سبک و سیاقی از پوشش، محبوب باشد. اما در گذشته تولید دنیم یک از «آب‌بر»ترین و «انرژی‌بر»ترین شاخه‌های صنعت نساجی محسوب می‌شد و مضرترین مواد شیمیایی در فرآیندهای رنگرزی یا تکمیل این محصول مورد استفاده بودند حال آنکه امروز به مدد بخشنامه‌های مختلف و پیگیری‌های متخصصین و سیاست‌گذاران، صنعت دنیم می‌رود تا در زمره پیشگامان توسعه پایدار قرار گیرد.

اینک، موسسات متعددی به‌ویژه در اروپا در تلاشند تا مدل‌های جدید به هدف بازیافت و چرخه سالم پارچه‌های دنیم و پوشاک جین را ارائه نمایند. به همین بهانه، سه دیدگاه پیرامون تحولات اخیر را در زیر مطرح می‌کنیم:

دنیم بول^{۱۷}: این نوع دنیم، بسیار با دوام و سخت ولیکن نه به زخامت کتان است. دنیم بول با بافت جناغی بیش از پوشاک، برای میلمان و دکوراسیون کاربرد دارد. **دنیم ترمو^{۱۸}:** این دنیم را دنیم دوپل هم می‌نامند. در این محصول پارچه‌ای سبک به دنیم چسبیده است و شکل آن باعث می‌شود تا لباس آستردار به نظر برسد.

در حال حاضر، دنیم در صنعت مد و پوشاک بیش از هر زمان دیگری؛ نقش کلیدی را در اختیار گرفته است، اگر این حضور و نقش کلیدی را نوعی توفیق تلقی کنیم آنگاه این پرسش مطرح می‌شود که دلیل این موفقیت چیست و شرایط تداوم آن به چه ترتیب میسر می‌شود. در این راستا تحلیلی از گرایشات دنیم و نگاهی بر آینده آن داریم. در دورانی به سر می‌بریم که دنیم بیش از هر زمان دیگری به گرایشات پوشاک نزدیک شده، طراحان دنیم قربات بیشتری با دنیای مد پیدا کرده و به متخصصین دنیم بهای بیشتری داده شود.

فلسفه ابداع و کاربری دنیم که روزگاری در سال‌های ۱۸۵۰، صرفاً به عنوان پارچه‌ای مقاوم برای شلوارهای کار و در حوزه معادن در ایالات متحده امریکا بود، صدسال بعد تبدیل به جین آبی محبوب جوانان گردید و طوری رواج یافت که تولید آن تضمینی برای فروش سالانه تولیدکنندگان شد. پس واضح است که با بر خورداری از توانمندی در طراحی کاربردی و زیباسازی بصری، جنبش دنیم در مد شکل گرفته باشد. دنیم به عنوان «پارچه»-متریال اصلی مد-می‌تواند کارکرد نوینی را در صنعت پوشاک ایجاد نماید. به‌معنایی دیگر، شناخت درست یک طراح لباس از قابلیت‌ها و انعطاف‌پذیری این نوع از پارچه، به موازات اشراف بر شرایط بازار هدف، دو اصل اساسی در مسیر توفیق خواهند بود.

لذا نمایشگاه‌های بین‌المللی نقش به‌سزایی در معرفی آخرین گرایش به طراحان، تولیدکنندگان و مصرف کنندگان خواهد داشت. نمایشگاه‌های اختصاصی دنیم، پتانسیلی برای شتاب بخشی به خلاقیت طراحان و کمک به تبیین راهکارهای جدید تولید اقلام پارچه‌های دنیم مهیا می‌کنند. الهام‌بخشی در این عرصه محبوب، به مثابه جاده‌ای دو طرفه است چرا که طراحان نیز ضمن مواجهه با تولیدکنندگان و مصرف کنندگان الهام می‌گیرند.

پس شکی نمی‌ماند که امروز دنیم جایگاه مهمی در صنعت مد دنیا به خود اختصاص داده اما امتداد راه دنیم چگونه توصیف می‌شود.

در حال حاضر پوشاک به اصطلاح «جین»، بیش از هر زمان مورد توجه هستند. پوشاک جین؛ ویژگی‌های مردانه، زنانه و حتی بین نسلی را در بر دارند. چنین امتیازی حاصل DNA پوشاک جین می‌باشد. دنیم محصولی منحصر به فرد و اصالتاً ساده

17- Bull Denim

18- Thermo denim

دیدگاه اول - چرخه سالم

اندکی در حرکت سریع گرایشات دقیق باشید. سرعت تغییر «مد» گرچه انکارناپذیر است ولی روند رشد تقاضا برای محصولی «مونومتریال»^{۱۹} مانند دنیم و حتی دنیم فرآوری نشده نیز جای تامل دارد. دنیم فرآوری نشده با همان ساختار بدون انعطاف و خشک برای مصرف کنندگان از اصالت خاصی برخوردار است. لیکن بیشتر پوشاک دنیم ارائه شده در بازار، تحت فرآیندهای شستشو و تکمیل و طراحی‌های جذاب قرار می‌گیرند. اما زمانی که نوبت به موضوع چرخه سالم می‌رسد، «اتلاف کمتر» آب است که مزیت عمده دنیم خام با دیگر محصولات فرآوری شده دنیم را مشخص می‌کند.

دیدگاه دوم - بازیافت

هدف از برنامه‌ریزی‌های آینده تولید، استفاده، جمع‌آوری و عرضه مجدد منسوجات، به زنجیره تامین مواد اولیه است. برای حصول به این هدف، دنیم نباید، به محض اینکه غیرقابل پوشیدن شد، دور انداخته شود. از دیدگاه یک کارشناس بازیافت، دنیم ماده‌ای ایده‌آل، با رنگ ماندگار و الیاف ترکیبی پنبه و البته ساختار زیپ و دکمه محسوب می‌شود، هر چند در مجموعه پوشاک برخی آن را درجه سوم قرار داده‌اند.

در این خصوص به یکی از تلاش‌های صورت گرفته در راستای بازیافت این پارچه اشاره‌ای داریم؛ دو شرکت جین MUD و Recover طی یک همکاری، جین‌های قدیمی MUD را به جین‌های جدید MUD تبدیل کنند. تحقیقات قبلی نشان داده که افزودن ۱۲ درصد محتوای بازیافت شده در هر سلولار جین جدید، استفاده از آب ۹/۸ درصد، مصرف انرژی را ۴/۲ درصد و اثر دی‌اکسید کربن تا ۳/۸ درصد کاهش داده است. می‌توان تصور کرد افزودن ۴۰ درصد یا حتی بیشتر از مواد بازیافت به این فرآیند چه نتیجه‌ای خواهد داشت. ضمن اینکه، بازیافت کنندگان مواد شیمیایی نیز در اینجا نقش تازه‌ای یافته‌اند. دو شرکت Levi Strauss و Evmu (استارت‌آپ تکنولوژی شیمی)، برای تبدیل پنبه مصرف شده به دنیم همکاری نموده‌اند. طی این همکاری از طریق فرآوری مواد شیمیایی، الیاف پنبه قبل از تابانده شدن و تولید نخ جدید و سپس تبدیل به پارچه؛ ابتدا حل شده و دوباره به حال اول برگردانیده شده‌اند.

دیدگاه سوم - پاک‌سازی فرآیند تولید

در چرخه حیات، دنیم آب بسیار زیادی را مصرف می‌کند. براساس بررسی‌های انجام شده در شرکت Levi Strauss، طی تولید در حدود ۳،۷۸۱ لیتر آب مصرف می‌شود. این شامل پرورش پنبه، فرآوری دنیم و تکمیل می‌باشد به علاوه اینکه

شستشو مداوم نزد مصرف کننده، مقادیری بیشتری نیز به این میزان آب می‌افزاید. پس به‌منظور به حداقل رسانیدن تاثیرات منفی، لازم است تا تولید کنندگان تدابیر مبتنی بر تکنولوژی‌های خود را وسعت بخشند و از طرف دیگر، مصرف کنندگان هم اهمیت بیشتری به چرخه حیات این محصول بدهند. سازمان‌های بین‌المللی مشاوره محیط زیست مانند MADE-BY^{۲۰} تلاش‌های مستمری در ارائه الگوهای نوین و ارتقای دانش تولید کنندگان مبذول می‌دارند. همچنین شرکت‌های تولیدی مثل Jean logia (شریک جین MUD) در فرآیند تولید تغییرات اساسی را اعمال می‌کنند از جمله اینکه؛ با ایجاد راهکار «تکنولوژی اوزن»^{۲۱} به جای سنگ شور با آب، میزان قابل ملاحظه‌ای از انرژی و آب صرفه‌جویی کرده و ضمناً استفاده از مواد شیمیایی را در مرحله تولید کاهش داده است.

از میان راهکارهای جدید صرفه‌جویی؛ ابداع نوینی توسط محققین استرالیایی معرفی شده است؛ به این دلیل که رنگرزی دائم دنیم بازیافتی بسیار دشوار می‌گردد و نیاز به انرژی و آب قابل توجهی دارد. راهکار denim-dyed denim مطرح گردیده و با حمایت بنیاد H&M پیگیری شده تا تکنولوژی مذکور به عنوان شیوه نوین رنگرزی دنیم بازیافتی به مرحله تجاری شدن برسد.

نقش مصرف کنندگان

۱- مواد خاص، فرآوری نشده و مونومتریالی بخرید. دنیم فرآوری نشده ۱۰۰ درصد پنبه است و آب کمتر و مواد شیمیایی کمتری در حین تولید نیاز دارد. کالای مونومتریالی بی‌شک پس از بی‌مصرف شدن با سهولت بیشتری وارد چرخه بازیافت خواهد شد.

۲- شستشو را به حداقل برسانید. نیازی نیست هر بار که پس از پوشیدن، پوشاک جین شسته شوند. چنانچه لکه‌ای ندارند، حتی می‌شود با ۲۴ ساعت قرار دادن در فریزر کلیه میکروب‌های آن را از بین برد.

۳- دنیم را ترمیم کنید. برندهایی مثل Nudie Jeans این خدمات را به مصرف کننده می‌دهند تا پوشاک را حتی پس از فروش در صورت نیاز، ترمیم کنند.

۴- جین‌های کهنه را در معرض استفاده مجدد یا بازیافت قرار دهید. بسیاری از برندها، جین‌های کهنه تولید خودشان را جمع‌آوری می‌کنند، در غیر این صورت می‌توان محصول بلااستفاده در سطوح مخصوص بازیافت رها کرد.

صنعت دنیم راهی طولانی را تا اینجا آمده است و پیشرفت‌های تکنولوژیکی به کاهش تاثیرات منفی زیست محیطی فرآیند تولید دنیم مداوم بخشیده‌اند لیکن گام بعدی، تبیین مدل‌های چرخه‌ای مفیدتر و دقیق‌تر می‌باشد.

نکته آخر اینکه؛ از مجموع ۵۱۳ کارخانه متمرکز بر حوزه تولید دنیم؛ ۲۹۷ واحد در چین، ۲۳ واحد در هند و بقیه بخش‌های آسیا مجموعاً ۸۱ واحد، در امریکای شمالی ۹ واحد، اروپا ۴۱ واحد، امریکای لاتین ۴۶ واحد، آفریقا ۱۵ واحد و استرالیا ۱ واحد فعال می‌باشند.

19-Monomaterial

20- Made-By consulting group

موسسه مشاوره هلندی که «معیار فرآیند مرطوب» یا wet processing benchmark را به‌منظور اندازه‌گیری تاثیر زیست محیطی فرآیند مرطوب در زنجیره تولید را تدوین کرده است.

21- Ozone technology